

Paper Code: 2116-A

Programme	Exam Code
Bachelor of Arts ✓	121202
Bachelor of Science ELO. ✓	121302
Bachelor of Business Administration	121702
Bachelor of Business Administration (Airlines and Airport Management)	509502
Bachelor of Arts (Journalism and Mass Communication) ✓	116402
Bachelor of Science (Fashion Designing)	119602
Bachelor of Science (Home Science)	119702
Bachelor of Computer Applications	117902
Bachelor of Science (Information Technology)	118002
Bachelor of Science (Bio-technology)	120602
Bachelor of Science (Medical Laboratory Technology)	509702
Bachelor of Vocation (Retail Management)	122002
Bachelor of Vocation (Animation)	112802
Bachelor of Vocation (Nutrition and Dietetics)	510012
Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)	112602
Bachelor of Vocation (Artificial Intelligence and Data Science)	112902
Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)	113002
Master of Science (Mathematics) (FYIP)	508402
Master of Science (Physics) (FYIP)	508602
Master of Arts (English) (FYIP) ✓	508502

Semester- II

Course Title: Drug Abuse: Problem, Management and Prevention (Compulsory)

Course Code: VACD-2161 ✓

Time Allowed: 3 Hours

Max. Marks: 35

Note: Attempt five questions in all, selecting atleast one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each question carries 7 marks.

Section – A

1. What is the nature of the problem drug abuse in India? Elaborate its extent in the Punjab?

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਹੱਦ ਦੱਸੋ?

भारत में नशीली दवाओं के दुरुपयोग की समस्या की प्रकृति क्या है? पंजाब में इसकी सीमा के बारे में विस्तार से बताइए?

2. What is the impact of drug addiction on family?

ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਲਤ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?

नशे की लत का परिवार पर क्या प्रभाव पड़ता है?

Section – B

3. What does "management of drug abuse" mean? How challenging it is to care for someone who is addicted.

"ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ" ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਕਿਸੇ ਆਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਹੈ?

नशीली दवाओं के दुरुपयोग के प्रबंधन" का क्या मतलब है?
नशे की लत में फंसे किसी व्यक्ति की देखभाल करना
कितना चुनौतीपूर्ण है।

4. What are the advantages and disadvantages of treating drug disorders using medications?

ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦਾ
ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਦੇ ਕੀ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹਨ?

औषधियों का उपयोग करके नशीली दवाओं के विकारों के
इलाज के क्या फायदे और नुकसान हैं?

Section – C

5. How can the public be made aware of the dangers of drug usage through the media?

ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ
ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

मीडिया के माध्यम से जनता को नशीली दवाओं के उपयोग
के खतरों के बारे में कैसे जागरूक किया जा सकता है?

6. What part do educators play in encouraging a drug-free culture?

ਨਸ਼ਾ-ਮੁਕਤ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਕ ਕੀ
ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ?

नशा-मुक्त संस्कृति को प्रोत्साहित करने में शिक्षकों की क्या भूमिका है?

Section - D

7. Write an essay on NDPS act related with drug abuse?

ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ NDPS ਐਕਟ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ?

नशीली दवाओं के दुरुपयोग से संबंधित एनडीपीएस अधिनियम पर एक निबंध लिखें?

8. Describe the punishments related to the various offences of drug abuse?

ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

नशीली दवाओं के दुरुपयोग के विभिन्न अपराधों से संबंधित दंड का वर्णन करें?

Paper Code : 9402.

Programme	Exam Code	Course Code
Bachelor of Arts ✓	121204	AECE-4221 ✓
Bachelor of Arts (Journalism and Mass Communication)	116404	
Bachelor of Science (Fashion Designing)	119604	
Master of Arts English (FYIP)	508504	
Bachelor of Vocation (Retail Management)	122004	
Bachelor of Vocation (Management and Secretarial Practices)	112704	
Bachelor of Vocation (Animation)	112804	
Bachelor of Vocation (Textile Design and Apparel Technology)	113104	
Bachelor of Vocation (Nutrition Exercise and Health)	112504	
Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)	112604	
Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)	113004	
Bachelor of Vocation (Artificial Intelligence and Data Science)	112904	

Semester -IV

Course Title: Environmental Studies (Compulsory)

Time Allowed: 3 Hrs.

Max Marks: 60

PART – A

Note: Attempt any 5 questions. Each question carries 4 marks.
Length of the answer should not exceed 1 page.

1. What do you mean by environment education? Give its definition.
2. What do you understand by desertification? Explain its main causes of desertification.
3. What do you mean by global warming? Explain its effect.
4. Define "THERMAL POLLUTION". Write its effects.
5. What is AIDS? How does AIDS spread.
6. Write a note on welfare of children and women.
7. What do you understand by sustainable and non-sustainable development?

PART – B

Note: Attempt any 5 questions. Each question carries 8 marks.

Length of the answer should not exceed 3 pages.

1. What do you mean by floods? Write their causes and methods to prevent them. Write about flood prone areas of India.
2. Define ecosystem. Explain its components, function and structure of ecosystem.
3. What do you mean by "ECOLOGICAL SUCCESSION"? What are its main factors?
4. Define "NOISE & SOIL POLLUTION". Discuss its cause, effects and control measure.
5. What do you understand by Biodiversity? Explain two methods of conservation of biodiversity.
6. Define term natural disaster. Define five types of natural disaster. Explain its effects and causes.
7. Describe various Acts of Environment Protection.
8. Explain Grassland and Aquatic ecosystem. Write their character, structure, functions.

Hindi Version

भाग—ए

नोट— कोई भी 5 प्रश्न हल करें। प्रत्येक प्रश्न 4 अंक का है।
उत्तर की लंबाई 1 पृष्ठ से अधिक नहीं होनी चाहिए।

1. पर्यावरण शिक्षा से आप क्या समझते हैं? इसकी परिभाषा दीजिए।
2. मरुस्थलीकरण से आप क्या समझते हैं? मरुस्थलीकरण के मुख्य कारण बताइये।
3. ग्लोबल वार्मिंग से आप क्या समझते हैं? इसका प्रभाव बताइये।
4. "थर्मल प्रदूषण" को परिभाषित करें। इसके प्रभाव लिखिए।
5. एड्स क्या है? एड्स कैसे फैलता है।
6. बच्चों और महिलाओं के कल्याण पर एक नोट लिखें।
7. सतत एवं गैर-टिकाऊ विकास से आप क्या समझते हैं?

भाग—बी

नोट— कोई भी 5 प्रश्न हल करें। प्रत्येक प्रश्न 8 अंक का है।
उत्तर की लंबाई 3 पेज से अधिक नहीं होनी चाहिए।

1. बाढ़ से आप क्या समझते हैं? उनके कारण तथा उन्हें रोकने के उपाय लिखिए। भारत के बाढ़ प्रवण क्षेत्रों के बारे में लिखें।

2. पारिस्थितिकी तंत्र को परिभाषित करें। पारिस्थितिकी तंत्र के घटकों, कार्यों और संरचना की व्याख्या करें।
3. "पारिस्थितिकीय उत्तराधिकार" से आपका क्या तात्पर्य है? इसके मुख्य कारक क्या हैं?
4. "शोर एवं मृदा प्रदूषण" को परिभाषित करें। इसके कारण, प्रभाव एवं नियंत्रण उपाय पर चर्चा करें।
5. जैव विविधता से आप क्या समझते हैं? जैव विविधता संरक्षण की दो विधियाँ समझाइये।
6. प्राकृतिक आपदा शब्द को परिभाषित करें। प्राकृतिक आपदा के पाँच प्रकार बताइये। इसके प्रभाव एवं कारण बताइये।
7. पर्यावरण संरक्षण के विभिन्न अधिनियमों का वर्णन करें।
8. घास के मैदान और जलीय पारिस्थितिकी तंत्र की व्याख्या करें। उनके चरित्र, संरचना, कार्य लिखिए।

Punjabi Version

ਭਾਗ-ਏ

ਨੋਟ: ਕੋਈ ਵੀ 5 ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ੫ ਅੰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਵਾਬ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 1 ਪੰਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

1. ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਇਸਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
2. ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਮਾਰੂਥਲੀਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
3. ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਮਝਾਓ।
4. “ਥਰਮਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ” ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਿਖੋ।
5. ਏਡਜ਼ ਕੀ ਹੈ? ਏਡਜ਼ ਕਿਵੇਂ ਫੈਲਦਾ ਹੈ।
6. ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
7. ਤੁਸੀਂ ਟਿਕਾਊ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?

ਭਾਗ- ਬੀ

ਨੋਟ: ਕੋਈ ਵੀ 5 ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ 8 ਅੰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਵਾਬ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 3 ਪੰਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

1. ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਲਿਖੋ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
2. ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਭਾਗ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
3. “ਈਕੋਲੋਜੀਕਲ ਸਫਲਤਾ” ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਕ ਕੀ ਹਨ।
4. “ਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ” ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਕਾਰਨ, ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਮਾਪ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਤੁਸੀਂ ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਦੋ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

6. ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਕਟਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
8. ਗਰਾਸਲੈਂਡ ਅਤੇ ਐਕਵਾਟਿਕ ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਬਣਤਰ, ਕਾਰਜ ਲਿਖੋ।

Paper Code : 4105

Programme	Exam Code	Course Code
Bachelor of Arts	121204	AECE-4221 ✓
Bachelor of Arts (Journalism and Mass Communication)	116404	
Bachelor of Science (Fashion Designing) ✓	119604	
Master of Arts English (FYIP)	508504	
Bachelor of Vocation (Retail Management) ✓	122004	
Bachelor of Vocation (Management and Secretarial Practices) ✓	112704	
Bachelor of Vocation (Animation) ✓	112804	
Bachelor of Vocation (Textile Design and Apparel Technology) ✓	113104	
Bachelor of Vocation (Nutrition Exercise and Health) ✓	112504	
Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness) ✓	112604	
Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism) ✓	113004	
Bachelor of Vocation (Artificial Intelligence and Data Science) ✓	112904	

Semester -IV

Course Title: Environmental Studies (Compulsory)
(240)

Time Allowed: 3 Hrs.**Max Marks: 30**

PART – A

**Note: Attempt any 5 questions. Each question carries 2 marks.
Length of the answer should not exceed 1 page.**

1. What do you mean by environment education? Give its definition.
2. What do you understand by desertification? Explain its main causes of desertification.
3. What do you mean by global warming? Explain its effect.
4. Define "THERMAL POLLUTION". Write its effects.
5. What is AIDS? How does AIDS spread.
6. Write a note on welfare of children and women.
7. What do you understand by sustainable and non-sustainable development?

PART – B

Note: Attempt any 5 questions. Each question carries 4 marks.

Length of the answer should not exceed 3 pages.

1. What do you mean by floods? Write their causes and methods to prevent them. Write about flood prone areas of India.
2. Define ecosystem. Explain its components, function and structure of ecosystem.
3. What do you mean by "ECOLOGICAL SUCCESSION"? What are its main factors?
4. Define "NOISE & SOIL POLLUTION". Discuss its cause, effects and control measure.
5. What do you understand by Biodiversity? Explain two methods of conservation of biodiversity.
6. Define term natural disaster. Define five types of natural disaster. Explain its effects and causes.
7. Describe various Acts of Environment Protection.
8. Explain Grassland and Aquatic ecosystem. Write their character, structure, functions.

Hindi Version

भाग—ए

नोट— कोई भी 5 प्रश्न हल करें। प्रत्येक प्रश्न 2 अंक का है।
उत्तर की लंबाई 1 पृष्ठ से अधिक नहीं होनी चाहिए।

1. पर्यावरण शिक्षा से आप क्या समझते हैं? इसकी परिभाषा दीजिए।
2. मरुस्थलीकरण से आप क्या समझते हैं? मरुस्थलीकरण के मुख्य कारण बताइये।
3. ग्लोबल वार्मिंग से आप क्या समझते हैं? इसका प्रभाव बताइए।
4. "थर्मल प्रदूषण" को परिभाषित करें। इसके प्रभाव लिखिए।
5. एड्स क्या है? एड्स कैसे फैलता है।
6. बच्चों और महिलाओं के कल्याण पर एक नोट लिखें।
7. सतत एवं गैर-टिकाऊ विकास से आप क्या समझते हैं?

भाग—बी

नोट— कोई भी 5 प्रश्न हल करें। प्रत्येक प्रश्न 4 अंक का है।
उत्तर की लंबाई 3 पेज से अधिक नहीं होनी चाहिए।

1. बाढ़ से आप क्या समझते हैं? उनके कारण तथा उन्हें रोकने के उपाय लिखिए। भारत के बाढ़ प्रवण क्षेत्रों के बारे में लिखें।

2. पारिस्थितिकी तंत्र को परिभाषित करें। पारिस्थितिकी तंत्र के घटकों, कार्यों और संरचना की व्याख्या करें।
3. "पारिस्थितिकीय उत्तराधिकार" से आपका क्या तात्पर्य है? इसके मुख्य कारक क्या हैं?
4. "शोर एवं मृदा प्रदूषण" को परिभाषित करें। इसके कारण, प्रभाव एवं नियंत्रण उपाय पर चर्चा करें।
5. जैव विविधता से आप क्या समझते हैं? जैव विविधता संरक्षण की दो विधियाँ समझाइये।
6. प्राकृतिक आपदा शब्द को परिभाषित करें। प्राकृतिक आपदा के पाँच प्रकार बताइये। इसके प्रभाव एवं कारण बताइये।
7. पर्यावरण संरक्षण के विभिन्न अधिनियमों का वर्णन करें।
8. घास के मैदान और जलीय पारिस्थितिकी तंत्र की व्याख्या करें। उनके चरित्र, संरचना, कार्य लिखिए।

Punjabi Version

ਭਾਗ-ਏ

ਨੋਟ: ਕੋਈ ਵੀ 5 ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ। ਹਰੇਕ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ 2 ਅੰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਵਾਬ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 1 ਪੰਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

1. ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਇਸਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
2. ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਮਾਰੂਥਲੀਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
3. ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਮਝਾਓ।
4. “ਥਰਮਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ” ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਿਖੋ।
5. ਏਡਜ਼ ਕੀ ਹੈ? ਏਡਜ਼ ਕਿਵੇਂ ਫੈਲਦਾ ਹੈ।
6. ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
7. ਤੁਸੀਂ ਟਿਕਾਊ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?

ਭਾਗ- ਬੀ

ਨੋਟ: ਕੋਈ ਵੀ 5 ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ 4 ਅੰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਵਾਬ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 3 ਪੰਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

1. ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਲਿਖੋ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
2. ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਭਾਗ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
3. “ਈਕੋਲੋਜੀਕਲ ਸਫਲਤਾ” ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਕ ਕੀ ਹਨ।
4. “ਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ” ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਕਾਰਨ, ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਮਾਪ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਤੁਸੀਂ ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਦੋ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

6. ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਕਟਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
8. ਗਰਾਸਲੈਂਡ ਅਤੇ ਐਕਵਾਟਿਕ ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਬਣਤਰ, ਕਾਰਜ ਲਿਖੋ।

Paper Code: 2106

Programme	Exam Code	Course Code
Bachelor of Vocation (Retail Management)	122002	BVRL-2031 ✓
Bachelor of Vocation (Animation)	112802	BVAL-2031 ✓
Bachelor of Vocation (Nutrition and Dietetics)	510012	BVNL-2031 ✓
Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)	112602	BVBL-2031 ✓
Bachelor of Vocation (Artificial Intelligence and Data Science)	112902	BVIL-2031 ✓
Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)	113002	BVHL-2031 ✓

Semester-II
Course Title: Basic Punjabi
(20)

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 70

ਨੋਟ :- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹਨ । ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ । ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਹਰੇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

ਸੈਕਸ਼ਨ - I

1. ਪੜਨਾਵ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ?
ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

2. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ? ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਉਦਾਹਰਨ ਸਹਿਤ ਸਮਝਾਓ।

ਸੈਕਸ਼ਨ -II

3. ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਕੇ ਸਮਝਾਓ।
4. ਹੁਕਮੀ ਵਾਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਵਾਚਕ ਵਾਕ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਉਦਾਹਰਨ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ -III

5. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ ਕਰੋ:
ੳ) ਵਾਤਾਵਰਨ
ਅ) ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ
ੲ) ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਦਰ
6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਦੀ ਇਕ-ਤਿਹਾਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਵੀ ਦਿਓ:
ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਿਆਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇਸ਼ ਭੌਰਿਆਂ

ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖਾਤਰ

ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੁੱਖ ਤੇ ਆਰਾਮ ਵਾਰ ਦਿੱਤੇ। ਹੱਸ-ਹੱਸ ਕੇ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਸੰਗਲ ਆਪਣੇ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪੁਆਏ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਖਾਤਰ ਸਾਰਾ ਸਰਬੰਸ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਿਵਾ ਜੀ ਤੇ ਮਹਾਰਾਣਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਬੀਟਨ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ। ਜਿਸ ਨੇ ਆਪ ਮਾਲਮਾਲ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਦੇ ਵੱਸ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼-ਭਰਾਵਾਂ ਲਈ ਵਪਾਰਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੰਗੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਸਦਕਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਉਸ ਦੇ ਦੇਸ਼-ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਸਦਾ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ।

ਸੈਕਸ਼ਨ- IV

7. ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਜਾਂ ਸਹੇਲੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਇੱਕ ਵਧਾਈ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

8. ਕੋਈ ਸੱਤ ਅਖਾਣ-ਮੁਹਾਵਰੇ ਕਰੋ:

ਉੱਚੀ ਦੁਕਾਨ ਫਿੱਕਾ ਪਕਵਾਨ, ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਸੋ ਸੁੱਖ, ਹੰਕਾਰਿਆ ਸੋ
ਮਾਰਿਆ, ਸਹਿਜ ਪੱਕੇ ਸੋ ਮਿੱਠਾ ਹੋਵੇ, ਹੱਥ ਨੂੰ ਹੱਥ ਧੋਂਦਾ ਹੈ,
ਉਸਤਾਦੀ ਕਰਨੀ, ਈਦ ਦਾ ਚੰਦ ਹੋਣਾ, ਹੱਥ ਵਟਾਉਣਾ, ਕਿਤਾਬੀ
ਕੀੜਾ ਹੋਣਾ, ਅਕਲ ਤੇ ਪਰਦਾ ਪੈਣਾ।

Paper Code: 2103

Programme	Exam Code	Course Code
Bachelor of Vocation (Retail Management)	122002	BVRL-2421 ✓
Bachelor of Vocation (Animation)	112802	BVAL-2421 ✓
Bachelor of Vocation (Nutrition and Dietetics)	510012	BVNL-2421 ✓
Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)	112602	BVBL-2421 ✓
Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)	113002	BVHL-2421 ✓
Bachelor of Vocation (Artificial Intelligence and Data Science)	112902	BVIL-2421 ✓

Semester-II**Course Title: Punjabi (Compulsory)****(180)****Time Allowed: 3 Hours****Max Marks: 70**

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੇ ਚਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹਨ। ਵਿਦਿਅਰਥੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਇੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ (ਨੰਬਰ) ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-1

1. “ਦਲਦਲ” ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਲਿਖੋ।

14

2. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਪਾਤਰ-ਚਿਤਰਨ ਕਰੋ-
(ੳ) ਕਿਸ਼ਨਾ
(ਅ) ਜਵਾਈ। 14

ਸੈਕਸ਼ਨ-2

3. ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ “ਨੰਗੀ ਮੁਸਕਾਨ” ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ ਕੇ ਲਿਖੋ। 14
4. “ਮਨੁੱਖ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਨੇਕ ਔਲਾਦ ਨਹੀਂ” ਨਿਬੰਧ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖੋ। 14

ਸੈਕਸ਼ਨ-3

5. ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਸ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰੋ। 14
6. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਬਿਆਨ ਕਰੋ। 14

ਸੈਕਸ਼ਨ-4

7. ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ। 14
8. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਅਤੇ ਅਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣ-

ਮੁਹਾਵਰੇ :- ਇੱਟ ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਵੈਰ, ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਹੋਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਤਾਰਾ, ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਮਾਰਨੀ, ਹੱਥ ਪੀਲੇ ਕਰਨਾ, ਭਾਜੀ ਮੋੜਨੀ, ਖੱਲ ਲਾਹੁਣੀ। 7

ਅਖਾਣ :- ਉਹ ਦਿਨ ਡੁੱਬਾ ਜਦੋਂ ਘੋੜੀ ਚੜਿਆ ਕੁੱਬਾ, ਜਿਹਦੀ ਕੋਠੀ ਦਾਣੇ, ਉਹਦੇ ਕਮਲੇ ਵੀ ਸਿਆਣੇ, ਨਵਾਂ ਨੌਂ-ਦਿਨ ਪੁਰਾਣਾ ਪੁਰਾਣਾ ਸੌ ਦਿਨ ਆਪੇ ਫਾਖੜੀਏ ਤੈਨੂੰ ਕੋਣ ਛੁਡਾਏ, ਅਕਲਾਂ ਬਾਝੋਂ ਖੂਹ ਖਾਲੀ, ਇੱਕ ਨੂੰ ਕੀ ਰੋਨੀ ਏਂ ਉਤ ਗਿਆ ਈ ਆਵਾ, ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਗਲੀ ਜਿਥੇ ਭਾਗੋ ਨੀ ਖਲੀ। 7

Paper Code: 2111

Programme	Exam Code	Course Code
Bachelor of Vocation (Retail Management)	122002	BVRL-2431 ✓
Bachelor of Vocation (Animation)	112802	BVAL-2431 ✓
Bachelor of Vocation (Nutrition and Dietetics)	510012	BVNL-2431 ✓
Bachelor of Vocation (Beauty and Wellness)	112602	BVBL-2431 ✓
Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)	113002	BVHL-2431 ✓
Bachelor of Vocation (Artificial Intelligence and Data Science)	112902	BVIL-2431 ✓

Semester-II**Course Title: Punjab History and Culture****(20)****Time Allowed: 3 Hours****Max Marks: 70**

Note: Attempt five questions, selecting at least one question from each ^{Section in} 1000 words and the 5th question may be attempted from any section. Each question carries 14 marks.

Section- A

1. Discuss the causes and effects of Alexander's invasion of Punjab

2. Give an account of civil and military administration under the Mauryan Empire.

Section- B

3. Briefly describe the salient features of the Gandhara School of Art
4. Give an account of the Literature during Gupta period.

Section- C

5. Discuss the religious and economic condition of Punjab during the Harshavardhana period
6. Describe the social life of the Punjab

Section- D

7. Write a detailed note on Taxila.
8. Describe the development of Architecture during of Mauryan Period

Hindi Version

Section- A

1. सिकंदर के पंजाब पर आक्रमण के कारणों और प्रभावों की चर्चा कीजिए।
2. मौर्य साम्राज्य के अंतर्गत नागरिक और सैन्य प्रशासन का विवरण दीजिए।

Section- B

3. गांधार स्कूल ऑफ आर्ट की मुख्य विशेषताओं का संक्षेप में वर्णन करें।
4. गुप्तकाल के साहित्य का विवरण दीजिए।

Section- C

5. हर्षवर्धन काल में पंजाब की धार्मिक और आर्थिक स्थिति की चर्चा कीजिए।
6. पंजाब के सामाजिक जीवन का वर्णन कीजिए।

Section- D

7. तक्षशिला पर एक विस्तृत टिप्पणी लिखिए।
8. मौर्य काल में वास्तुकला के विकास का वर्णन कीजिए।

Exam Code: 113002

Paper Code: 2317

Programme: Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)

Semester-II

Course Title: Applications of Computer in Hospitality and Tourism

Course Code: BVHM-2126

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 20

Note: Attempt five questions in all, selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each question carries 4 marks.

Section - A

- Q-1 (a) What do you mean by input devices? (2)
(b) What do you mean by output devices? (2)
Q-2 What are the different Applications of Computer in Hotels? (4)

Section - B

- Q-3 (a) What do you mean by word Processing? Give some features of Word Processor? (2)
(b) Describe various views available in MS-Word. (2)
Q-4 Write a note on the following:-
(a) Application Software (b) System Software (2 X 2 = 4)

Section - C

- Q-5 (a) What do You mean by Computer Network? (2)
(b) What do you mean by browsing? (2)
Q-6 (a) What is URL? (2)
(b) What is Email? Explain? (2)

Section - D

- Q-7 (a) What is the role of Social Media in Hospitality? (2)
(b) What do you mean by Linked in? Explain. (2)
Q-8 (a) Explain the different Merits of Social media. (2)
(b) What are the different social media Applications? (2)

Exam Code: 113002

Paper Code: 2314

**Programme: Bachelor of Vocation (Hospitality and
Tourism) Semester: II**

Course Title: Fundamentals of Management

Course Code: BVHL-2663 ✓

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 70

Note: Attempt five questions in all, selecting atleast one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each question carries 14 marks.

Section - A

1. Define management and explain its key characteristics.
2. Discuss whether management is a science, an art, or both. Justify your answer

Section - B

3. Explain the importance of planning in management. What are the different types of plans?
4. What is delegation of authority? Why is it important in organizational functioning?

Section - C

5. Differentiate between recruitment and selection. What are the main sources of recruitment?
6. What are the key elements of directing? Explain its significance in management.

Section - D

7. Define leadership and discuss the essential qualities of a good leader.
8. Explain the controlling process in management. Why is it important for organizational success?

Exam Code: 113002

Paper Code: 9235

Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism) Semester-II

Course Title - Basics of Accommodation and Hotel Front office-II

Course Code - BVHL-2663

Time Allowed - 3Hrs

Max Marks - 40

Note: Attempt five questions from all, selecting at least one question from each section. The fifth question can be attempted from any section. Each question carries 8 marks.

Section-A

- 1) What is a guest reservation? What problems can be faced while handling group reservations? (8 Marks)
- 2) Explain how a guest is checked in at the front office. Write the procedure for handling left luggage. (8 Marks)

Section-B

- 3) What is a guest ledger? What happens during early and late check-outs? (8 Marks)
- 4) Write any two types of vouchers used in the front office. Name any two post-departure services. (8 Marks)

Section-C

- 5) What is a cleaning agent? Write two characteristics of a good cleaning agent. (8 Marks)
- 6) What are the features of good cleaning equipment? Where should cleaning tools be stored? (8 Marks)

Section-D

- 7) What is a cleaning schedule? What is the meaning of briefing and debriefing? (8 Marks)
- 8) What is the control desk in housekeeping? Name any two forms used in the control desk. (8 Marks)

02

Paper Code: 2315

Programme: Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)

Semester: II

Course Title: FOOD PRODUCTION-II

Course Code: BVHM- 2664 ✓

3 Hours

Max Marks: 35

5 questions, selecting at least one question from each section. The fifth question is to be attempted from any section. Each question carries 7 marks.

SECTION A

Draw a labelled diagram of egg. Name 5 dishes made from egg.

Draw a diagram of rice grain and label it. Define pulses and cereals.

SECTION B

Draw a diagram of slaughtering and name cuts of chicken.

Draw a labelled diagram of cuts of fish. Name all the fins of the fish.

SECTION C

Describe the entire process of bread making with its ingredients and their functions.

Describe Laminated pastry. Give 5 products made from it.

SECTION D

What is sterilization? Explain types of milk.

Describe and classify it. Name 10 cheeses.

Exam Code: 113002

Paper Code: 2316

Programme: Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)

Semester-II

Course Title: Food and Beverage Service-II

Course Code: BVHM-2665

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 35

Note: Attempt five questions in all, selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each question carries 7 marks.

Section - A

Q.1 Menu planning is considered very important in restaurant business. Justify the statement with suitable example.

Q.2 Explain in detail about the things kept in mind while preparing for the restaurant's before and after the services.

Section - B

Q.3 what do you mean by A' La Carte? What is the service procedure of A' La Carte?

Q.4 Write in detail about the various types of covers used in dinning and Points to be observed while laying the cover.

Section - C

Q.5 Write in detail about the key differences between silver service and pre-plated service?

Q.6 What is Triplicate Checking System? Explain about the benefits of the Triplicate Checking System.

Section - D

Q.7 What are the key differences between prepaid, postpaid, and time-based billing methods?

Q.8 Write in detail about the benefits of using digital KOT's.

Exam Code: 113004
(20)

Paper Code: 4293

**Programme: Bachelor of Vocation (Hospitality and
Tourism) Semester-IV**

Course Title: Human Resource Management

Course Code: BVHL-4661 ✓

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 80

Note: Attempt five questions in all, selecting one question from each section. Fifth question can be attempted from any Section. Each question carries 16 marks.

Section -A

1. What do you mean by Human Resources? Why human resource management is an essential part of Tourism & Hospitality industry?
2. What do you understand by the term selection? Differentiate between recruitment and selection.

Section-B

3. Define Motivation. What are the various techniques for motivating employees in an organization?
4. Briefly explain the steps followed in Recruitment and Selection process in HRM.

Section-C

5. What are Fringe benefits? Explain the benefits covered under Fringe benefits.
6. Discuss the concept of leadership in HRM? Explain various theories of leaderships.

Section-D

7. What do you mean compensation management? What are the methods for determining compensation of employees?
8. What is employee welfare? Why employee benefits are important in an organization? Mention the ways of managing these benefits.

Exam Code: 113004

Paper Code: 4294-R

Programme: Bachelor of Vocation (Hospitality and
Tourism) Semester-IV

Course Title: Tourism and Hospitality Marketing

Course Code: BVHL-4662 ✓

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 80

Note: Attempt five questions in all, selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each question carries 16 marks.

Section – A

1. Explain the concepts of 'needs,' 'wants,' and 'demand' in marketing. How do these relate to someone planning a trip?
2. Describe 'product,' 'customer value,' and 'customer satisfaction' in a marketing context.

Section – B

3. List the four elements of the traditional 'marketing mix' (4 Ps).
4. What 'external environment' in a tourism marketing system?

Section – C

5. Define Green marketing.
6. What is Relationship marketing in the tourism industry?

Section – D

7. What are multimedia and virtual reality in the context of tourism?
8. What has been the impact of online business on traditional travel intermediaries?

Exam Code: 113004
(20)

Paper Code: 4295

**Programme: Bachelor of Vocation (Hospitality and
Tourism) Semester-IV**

Course Title: Customer Relationship Management

Course Code: BVHL-4663 ✓

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 80

Candidates are required to attempt five questions, selecting at least one question from each section. Fifth question can be attempted from any Section. All questions carry 16 marks.

Section - A

1. What is CRM? Explain the conceptual framework of customer relationship. (16)
2. What is the significance of CRM in modern business management? Describe. (16)

Section - B

3. Discuss
(a) CRM strategy
(b) CRM planning (16)

4. Write notes on
 - (a) Choice of organisational structure for CRM.
 - (b) Understanding the market intelligent enterprise. (16)

Section - C

5. Write a detailed note on CRM implementation. (16)
6. How can CRM be implemented in Business-Oriented solutions? Explain. (16)

Section - D

7. Describe in detail about the information required for effective CRM. (16)
8. What is customer loyalty? Explain the process of developing customer loyalty status of CRM in India. (16)

Exam Code: 113004
(20)

Paper Code: 4296

**Programme: Bachelor of Vocation (Hospitality and
Tourism) Semester-IV**

Course Title: Event Management

Course Code: BVHL-4664

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 80

Instructions for Students: Students are required to attempt five questions in all, selecting one question from each section. The fifth question can be attempted from any of the section. Each question carries 16 marks.

Section A

1. Define event management and its importance in today's context. Discuss the types of events and their role in various sectors such as tourism and corporate branding.
2. How do event managers contribute to the success of an event? Explain the roles and functions of an event manager, highlighting the key steps to organizing a successful event.

Section B

3. Discuss the process of developing the concept and theme for an event. Explain the major considerations in

selecting venues, designing layouts, décor, and technical requirements for different types of events.

4. Describe the logistics involved in event design and execution. Discuss the importance of catering, supplies, and technical arrangements in ensuring the seamless conduct of an event.

Section C

5. Explain the importance of event planning and its components. Outline the steps involved in event planning and discuss how effective planning contributes to the success of an event.
6. Define event budgeting and sponsorship. Discuss the significance of budgeting in event management and the benefits of sponsorship for both events and sponsors.

Section D

7. Discuss the role of human resource management in event management. Explain the process of human resource planning for events and its importance in ensuring the smooth execution of an event.
8. Explain the importance of event evaluation and safety considerations. Discuss the measures for ensuring occupational safety and health, crowd management, and incident reporting in events, using relevant case studies such as-Kumbh Mela.

Exam Code: 113004

Paper Code: 4297

**Programme: Bachelor of Vocation (Hospitality and
Tourism) Semester-IV**

Course Title: Ticketing and Consultation

Course Code: BVHL-4665 ✓

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 80

Note: Attempt five questions in all, selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each question carries 16 marks.

Section - A

- 1) How do you welcome and greet a customer in a travel agency?
(16 Marks)
- 2) How do you coordinate with different transport operators for booking tickets?
(16 Marks)

Section - B

- 3) How do you assist a customer with a ticket cancellation request?
(16 Marks)
- 4) What are the key points for effective communication with superiors and colleagues?
(16 Marks)

Section - C

- 5) Explain any three personal and telephone etiquettes you must follow at the workplace.
(16 Marks)
- 6) How do you secure the Intellectual Property Rights (IPR) of an organization?
(16 Marks)

Section - D

- 7) Explain the importance of personal hygiene in the hospitality sector.
(16 Marks)
- 8) List and explain any three safety tools or personal protective equipment used at workplaces.
(16 Marks)

Exam Code: 113004
(20)

Paper Code: 4298

**Programme: Bachelor of Vocation (Hospitality and
Tourism) Semester-IV**

Course Title: Ecotourism

Course Code: BVHL-4666

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 60

Candidates are required to attempt five questions. Selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each question carries 12 marks

SECTION -A

1. What are various components of environment? Explain with the help of example.
2. What are the various types pollution occurs due to tourism activities? Explain with the help of example.

SECTION -B

3. What are the various challenges related to development of Eco-Tourism destination?
4. Explain the various principles for the development of ecotourism destination?

SECTION -C

5. What is the importance of developing tourism destinations in eco-friendly manner?
6. What is ecotourism planning? Explain with the help of example.

SECTION -D

7. What are the various ecotourism practices adopted by Goals?
8. What are the roles and responsibilities of UNEP?

Exam Code: 113004
(20)

Paper Code: 4299

Programme: Bachelor of Vocation (Hospitality and Tourism)
Semester-IV

Course Title: Foreign Language (French)

Course Code: BVHL-4667

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

Attempt five questions in all, selecting atleast one question from each section. The fifth question may be attempted from any section. Each question carries 8 marks

Section-A

1. Give French equivalents to following:
 - i. Cream
 - ii. Soup
 - iii. Sauce
 - iv. Stock
 - v. Cheese
 - vi. Mushrooms
2. Name and write different accents used in French language.

Section-B

3. Name five fruits and vegetables in English and French.
4. Write name of months in French and English.

Section-C

5. Give French equivalents to following:

i. Day	vi. Bad
ii. Month	vii. Black
iii. Year	viii. White
iv. Morning	ix. Hello
v. Good	x. Bye

6. Write a detailed note on the French food and its name related to the region of its origin.

Section-D

7. Write name of the week days in English and give their French equivalents too.

8. Give English equivalents to following:

i. Creme de Tomate	v. Au Revior
ii. Poisson	vi. Salut
iii. Poulet	vii. Bonn apres-midi
iv. Oignon	
i. Merci	